वार्षिक परीक्षा 2016-17

कक्षा - 8वीं

विषय - संस्कृत

समय - 3.00 घण्टे　　　　　　　　　　　　　पूर्णांक - 100

निर्देश - सभी प्रश्न करना अनिवार्य हैं।

प्र. 1 उचित विकल्पं चित्वा लिखत - 05

(1) अहिल्याबाई इत्यस्य पत्युः नाम आसीत् -

(अ) दामोदरराव: (ब) खण्डेराव: (स) कृष्णराव:

(2) सर्व: पश्यतु

(अ) दूरदर्शनम (ब) भद्राणि (स) अभद्राणि

(3) आज्ञा ह्यविचारणीया

(अ) सहचराणाम (ब) गुरूणाम् (स) अधमानाम्

(4) वयं संस्कृतं

(अ) पठति (ब) पठन्ति (स) पठाम:

(5) कालिदासमहोत्सवस्य आयोजनम् भवति

(अ) कार्तिकपूर्णिमायाम् (ब) देवप्रबोधन्याम्

(स) कार्तिककृष्ण पक्षस्य

प्र. 2 रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए - 05

(1) नर्मदानदी .... जीवनदायिनी कथ्यते।

(2) चित्रकूटे .... नदी प्रसिद्धा।

(3) अहं ग्रीष्मावकाशे .... आगतवान्।

(4) कंस जघान .... ।

(5) काव्येषु .... रम्यम्।

103

प्र. 3 सही जोड़ी बनाइए - 05

अ	ब
(1) हट्ट:	(क) प्रयागनगरे
(2) प्रिय:	(ख) राजा
(3) इन्दिराया: जन्म	(ग) प्रतिमङ्ग: लवासरे
(4) सर्वश्रेष्ठनाटकय	(घ) मित्र
(5) लोकस्य नाथ:	(ड़) अभिज्ञानशाकुन्तलय

प्र. 4 अधोलिखितगद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत - 08

अङ्केश: - पुन: पुन: स्मरतु। प्राचीनकालत: अवन्तिकानाम्ना प्रसिद्धा उज्जयिनी महिष्मतीनाम्ना प्रशस्त: महेश्वरश्चेति स्थानद्वयं मालव क्षेत्रे अन्तर्भवति।

अञ्जना - राज्ञा महिष्मता निर्मिता महिष्मती महेश्वर-नगरमेव आसीत्। अनूपदेशस्य राज्ञ: सहस्त्रार्जुनस्य राजधानी अपि आसीत्।

प्रश्न -

(1) उज्जयिन्या: अपरं नाम किम् ?

(2) महेश्वरस्य अपरं नाम किम् ?

(3) सहस्त्रार्जुन: कस्य देशस्य नृप: आसीत् ?

(4) सहस्त्रार्जुनस्य राजधानी कस्मिन् नगरे आसीत्।

अथवा

मम परिसरे एकम् पुष्पोद्यानं वर्तते। तत्र विविधवर्णानि पुष्पाणि पर्यटकानां चित्तं मोदयन्ते। उद्यानस्य नातिदूरे हिंदीभाषाया: प्रसिद्धकवे: केशवदासस्य स्थानमास्ति। षोऽशशताब्दात् आरभ्य मम निर्माणम् अद्यावधि चलति एव। परं सर्वाधिकं निर्माणकार्यम् महाराजवीरसिंहप्रथमस्य शासने अभवत्।

104

प्रश्न –

(1) मम परिसरे किं वर्तते ?

(2) पर्यटकानां चित्तं कानि मोदयन्ति ?

(3) सर्वाधिकं निर्माणकार्यं कस्य शासने अभवत् ?

(4) के शवदासः कस्याः भाषायाः कविः आसीत् ?

प्र. 5 अधोलिखितम् पद्यं पठित्वा उत्तराणि लिखत् – 06

कस्तूरी जायते कस्यात् को हन्ति करिणां कुलम्।

किं कुर्यात् कातरी युद्धे मृगात् सिंहः पलायनम्।

प्रश्न –

(1) कस्तूरी कस्मात् जायते ?

(2) करिणां कुलं कः हन्ति ?

(3) कातरः युद्धे किं कुर्यात्ति ?

(4) मृगात् शब्दे का विभक्तिः ?

अथवा

न भोगभवने रमणीयम्, न च सुखशयने शयनीयम्।

अहर्निशं जागरणीयम्, लोकहितं मम करणीयम् ?

प्रश्न –

(1) कुत्र न रमणीयम् ?

(2) कुत्र न शयनीयम् ?

(3) अहर्निशं किं करणीयम् ?

(4) मम किं करणीयम् ?

(P T O)

105

प्र. 6 एक पदेन उत्तरं लिखत – 05

(1) कः सर्वत्र पूज्यते ?

(2) अस्माकम् प्रदेशस्य जीवनदायिनी का ?

(3) हवदिने के आगच्छन्ति ?

(4) चन्द्रशेखरः जन्म कस्मिन ग्रामे अभवत् ?

(5) चित्र कूटे जल प्रपातस्य किं नाम् ?

प्र. 7 एक वाक्येन उत्तरं लिखत् – 10

(1) सेठानीघाटस्थानं कस्मिन् नगरे अस्ति ?

(2) सरदार सरोवरबन्धः कस्यां नद्याम् अस्ति ?

(3) विक्रमादित्यः लोके कथं प्रसिद्धः ?

(4) ऋतुराजवसन्तस्य आगमन सूचना कदा भवति ?

(5) भारतस्य राष्ट्रिय पर्वणी ?

प्र. 8 पर्यायवाची शब्द लिखिए (दो-दो) 05

(1) आकाशः (2) राजा

(3) वायुः (4) सूर्यः (5) कमलम्

प्र. 9 निम्नांकितपदानां विलोमपदानि लिखत – 05

(1) तिमिरः (2) सबलः

(3) यानः (4) जडः (5) स्वतंत्रः

प्र.10 सन्धिविच्छेदं कुरुत – 05

(1) अत्रैव (2) महनारण्येषु

(3) स्वतन्त्रतान्दोलनस्य (4) नेति (5) सदाचारः

प्र.11 शुद्धवाक्यानां समक्षम् "आम्" अशुद्धवाक्यानां समक्षं "न" इति लिखत् 04

(1) रेवा नर्मदाया: अपरं नाम अस्ति।

(2) विद्वान सर्वत्र न पूज्येत।

(3) हितं मनोहारि च दुर्लभं वच:।

(4) आज्ञा गुरुणाम् ह्यविचारणीया।

प्र.12 नामोल्लेखपूर्वकं समास विग्रहं कुरुत – 05

(1) देवालया: (2) वीरगतिम्

(3) पुष्पमाला: (4) भोगभवने (5) लोकहितम्

प्र.13 भिन्नप्रकृतिकं शब्दं चिनुत – 05

(1)	अत्र,	तत्र,	सर्वत्र,	मित्रम्
(2)	रामायणम्,	पुराणम्,	कालिदास:,	महाभारतम्
(3)	गच्छति,	धावति,	हरि:,	खेलति
(4)	छात्र:,	सीता,	गीता,	शिक्षिका
(5)	जम्बूफलम्,	कदलीफलम्,	परीक्षाफलम्,	श्रीफलम्

प्र.14 पाठ्यपुस्तकात् कण्ठस्थीकृतम् एकं सुभाषित श्लोकं लिखत य: अस्मिन्, प्रश्नपत्रे नास्ति। 05

प्र.15 शुल्कमुक्ति के लिए प्रार्थना पत्र लिखिए। 10

अथवा

अवकाश के लिए प्रार्थना पत्र लिखिए।

प्र.16 निम्नलिखित में से किसी एक पर 10 वाक्य लिखिए – 10

(1) उद्यानम् (2) विद्यालय:

(3) धेनु: (4) मम कर्त्तव्यम्

◆◆◆◆

107